

9. juuni 2011

EESTI 2011. AASTA I KVARTALI MAKSEBILANSI KOMMENTAAR

(Esmaste andmete põhjal)

- 2011. aasta I kvartalis oli seni kaheksa kvartalit järjest ülejäägis olnud jooksevkonto taas puudujäägiga, mis moodustas 63 miljonit eurot ehk 1,7% sama kvartali SKPst (vt tabel 1 ja joonis 1).
- Eesti majanduse koguvälisvõlg alanes kvartaliga 1,4% ning oli kvartali lõpus 16,3 miljardit eurot, olles viimase nelja kvartali SKPst 9% suurem.
- Jooksevkonto defitsiidi tekkimise peamine põhjus oli välisomanduses olevate ettevõtete kasumlikkuse kasv ning sellega seoses jooksevkontol tulu netoväljavooluna kajastuva reinvesteeritud tulu kahekordistumine aastatagusega võrreldes.
- Arvestuslikku laadi reinvesteeritud tuludeta oli jooksevkonto ülejäägis, mis moodustas 5,2% sama kvartali SKPst.
- Jätakuvalt tugev välisnõudlus soodustas kaubaekspordi kiiret kasvu, mis saavutas viimase paarikümne aasta rekordtaseme.
- Kaupade ja teenuste konto ülejääk kahanes 2010. aasta I kvartaliga võrreldes kümnendiku võrra ning oli 92 miljonit eurot ehk 2,5% sama kvartali SKPst.
- Jooksevülekannete ja kapitalikonto ülejääk kasvas 2,5 korda ning ulatus ligi 200 miljoni euroni.
- Finantskontol jätkus kapitali tagasihoidlik netoväljavool.
- Eesti kulla- ja välisvaluuta-reservid kasvasid kvartaliga 25 miljoni euro võrra.

Majandustegevuse elavnemine viis jooksevkonto taas puudujääki

Kaubavahetuse puudujääk kahanes 2011. aasta I kvartalis aastatagusega võrreldes 10% ning moodustas 117 miljonit eurot ehk 3,2% SKPst. Nii kaupade eksport kui ka import kasvasid kiires tempos, kusjuures ekspordi kasv ületas mõnevõrra impordi oma: kaupade eksport suurenes 54% ja import 50%. Ekspordi ja impordi kasvu mõjutas peamiselt masinate ja seadmete kaubagrupp ning vähemal määral mineraalsed tooted (kütused). Väliskaubanduse puudujääk kahanes põhiliselt seetõttu, et masinate ja seadmete varasem puudujääk asendus ülejäägiga. Kasvas puidu, paberi ja nendest valmistatud toodete ning mööblitoodete ülejääk. Samal ajal suurenes transpordivahendite puudujääk.

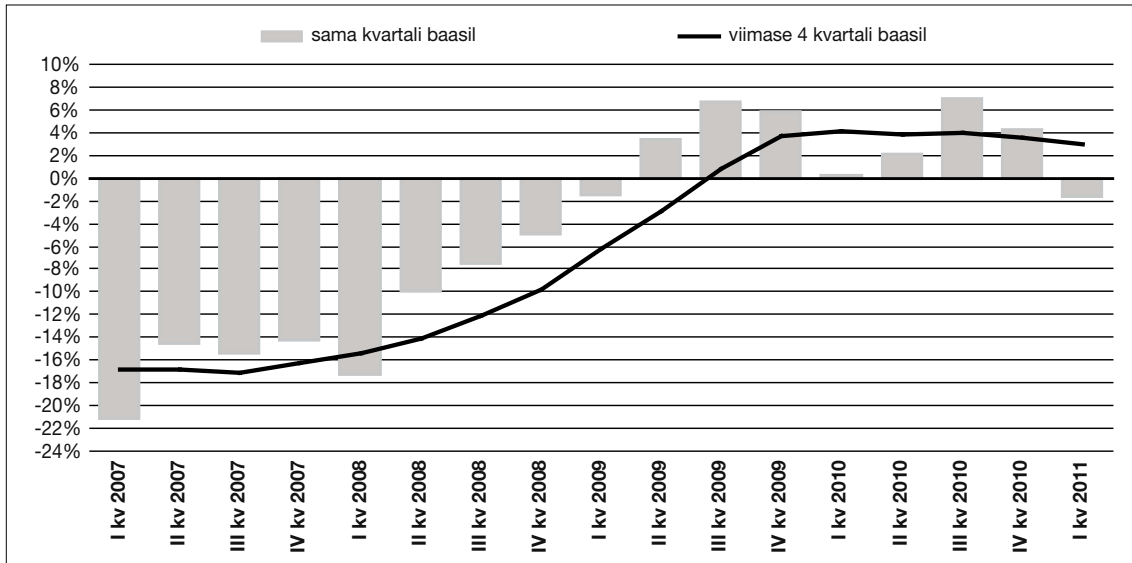
Teenuste konto ülejääk vähenes samuti kümnendiku võrra ning oli 209 miljonit eurot. Teenuste eksport suurenes 10% ning import 20%. Teenuste impordi kiiremat kasvu toetasid muu hulgas kosunud kaubaimporti kohaletoimetamiseks tehtud kulud. Ülejääki kasvatasid enim veoteenused, muud äriteenused ja reisiteenused, mille ülejäägis olevad saldod moodustasid teenuste konto koguülejäägist vastavalt 57%, 18% ja 11%.

Tabel 1. Eesti maksebilanss (mln eurot)

Kirje	2009	2010					2011
	Kokku	I	II	III	IV	Kokku	I
Jooksevkonto	512,3	5,7	74,1	264,5	168,9	513,1	-62,7
Kaubad ja teenused	799,1	104,0	219,2	421,1	317,9	1 062,1	91,9
Kaubad	-559,1	-130,6	-127,6	-22,9	30,9	-250,2	-117,2
kreedid (FOB)	6 550,4	1 780,2	2 080,1	2 268,0	2 649,3	8 777,7	2 743,5
deebet (FOB)	-7 109,5	-1 910,8	-2 207,7	-2 291,0	-2 618,4	-9 027,9	-2 860,8
Teenused	1 358,2	234,5	346,7	444,0	287,0	1 312,3	209,1
kreedid	3 173,8	700,0	866,8	961,2	893,7	3 421,6	769,7
deebet	-1 815,6	-465,4	-520,0	-517,2	-606,7	-2 109,3	-560,6
Tulu	-502,1	-109,7	-203,8	-195,6	-296,4	-805,4	-206,0
kreedid	660,1	179,4	178,0	207,6	120,8	685,9	219,7
deebet	-1 162,2	-289,1	-381,8	-403,2	-417,2	-1 491,3	-425,7
Jooksevülekanded	215,4	11,4	58,7	39,0	147,4	256,4	51,4
kreedid	502,1	107,8	119,7	123,1	241,4	592,0	175,8
deebet	-286,7	-96,4	-61,0	-84,2	-94,0	-335,6	-124,4
Kapitali- ja finantskonto (reservvarata)	-450,6	-107,5	128,4	-747,4	-402,1	-1 128,8	100,5
Kapitalikonto	483,4	66,5	75,7	93,3	283,1	518,6	142,9
Finantskonto	-934,1	-174,0	52,6	-840,8	-685,2	-1 647,4	-42,5
Otseinvesteeringud	208,4	200,0	305,4	151,7	405,0	1 062,1	232,3
Välismaal	-1 114,7	-50,8	-43,8	-93,2	87,7	-100,2	-194,7
Eestis	1 323,1	250,9	349,2	244,9	317,3	1 162,3	427,0
Portfelliinvesteeringud	-1 448,3	31,4	-288,7	-224,0	40,7	-440,6	211,9
Nõuded	-486,1	32,1	-174,2	-225,9	76,6	-291,4	231,6
Omandiväärtpaberid	-47,9	-65,9	-169,1	-7,0	-59,8	-301,8	14,0
Võlaväärtpaberid	-438,2	98,0	-5,1	-218,9	136,4	10,4	217,6
Kohustused	-962,2	-0,7	-114,5	1,8	-36,0	-149,3	-19,7
Omandiväärtpaberid	-93,6	8,6	-2,0	-1,7	6,0	10,8	0,0
Võlaväärtpaberid	-868,7	-9,2	-112,5	3,5	-41,9	-160,1	-19,7
Tuletisinstrumendid	14,1	2,8	12,5	16,9	-0,6	31,6	-30,7
Nõuded	17,4	-3,2	8,7	2,4	-9,8	-1,8	-4,6
Kohustused	-3,3	5,9	3,7	14,5	9,2	33,4	-26,1
Muud investeeringud	291,7	-408,2	23,4	-785,3	-1 130,3	-2 300,5	-456,0
Nõuded	954,6	-68,1	135,9	-596,9	-767,9	-1 296,9	126,3
Pikaajalised	-39,8	-149,5	-1,2	0,0	-170,9	-321,6	-124,3
Lühiajalised	994,4	81,4	137,1	-596,9	-597,0	-975,4	250,6
Kohustused	-662,8	-340,2	-112,5	-188,5	-362,4	-1 003,5	-582,3
Pikaajalised	271,6	-44,5	-399,0	-101,8	-741,9	-1 287,2	-394,8
Lühiajalised	-934,4	-295,6	286,5	-86,7	379,4	283,6	-187,5
Vead ja täpsustused	-59,6	-7,1	7,6	-92,8	-123,3	-215,6	-12,9
Ütdbilanss	2,1	-109,0	210,0	-575,8	-356,5	-831,3	24,8
Reservvara	-2,1	109,0	-210,0	575,8	356,5	831,3	-24,8

Suurim muutus jooksevkontol puudutas **tööjõu- ja kapitalitulu**, mille netoväljavool kahekordistus ning ulatus 206 miljoni euroni. Suurema osa tulukonto käibest moodustas välisinvesteeringutega seotud kapitalitulu. Mitteresidentide Eestisse paigutatud investeeringutelt teenitud tulu ületas residentide välismaal teenitud tulu 251 miljoni euro võrra, kasvades ligi 80%. Valdavalt põhjustas investeerimistulu kasvu välismaiselt otseinvesteeringutelt teenitud jaotamata kasum ehk reinvesteeritud tulu, mille arvestuslik netoväljavool kahekordistus. Tulukonto saldole avaldas positiivset mõju tööjõutulude ülejäägi 40% kasv. Eesti residentide poolt välismaal teenitud tulu ületas Eestis välistöötajatele makstavat tulu 45 miljoni euro võrra, mis kinnitab välismaal töötamise hoogustumist.

Esimeses kvartalis laekus **jooksev- ja kapitaliülekannetena** kokku 194 miljonit eurot ehk 2,5 korda enam kui aasta varem. Põhiline osa laekus kapitalikonto kaudu Euroopa Liidu abifondidest taristuinvesteeringuteks ja immateriaalse vara (saastekvootide) realiseerimisest.

Joonis 1. Jooksevkonto saldo SKP suhtes

Kapitali netoväljavool jätkus, kuid tagasihoidlikus mahus

Kapitali netoväljavool **finantskontol** moodustas 72 miljonit eurot. Kui otse- ja portfelliinvesteeringute puhul toimus kapitali netosissevool, siis muude investeeringute puhul oli tegu netoväljavooluga.

Otseinvesteeringute sissevool ületas väljavoolu 232 miljoni euro võrra. Eestisse paigutatud otseinvesteeringud kasvasid 427 miljoni euro võrra. Mahu kasvust kolmveerand oli seotud jooksevkontol tulu väljavooluna kajastuvate reinvesteeringut tuludega. Aktsiakapitaliinvesteeringud hõlmasid otseinvesteeringute sissevoolust 6%. Residentide välismaale paigutatud otseinvesteeringud suurenesid 195 miljoni euro võrra. Nende struktuur erines mõnevõrra mitteresidentide Eestisse tehtud otseinvesteeringute omast: kvartali jooksul välismaale tehtud otseinvesteeringute kogumahust moodustasid otseinvesteeringud aktsiakapitali 30% ning reinvesteeringut tulu ja laenukapitali liikumine piiriüleste ettevõttegruppide sees kumbki 35%.

Portfelliinvesteeringute sissevool ületas väljavoolu 182 miljoni euro võrra. Nõuded vähenesid 202 miljoni euro võrra, valdavalt keskpanga võlaväärtpaberite nõuete kahanemise tõttu.¹ Portfelliinvesteeringute kohustused vähenesid 20 miljoni euro võrra põhiliselt muude sektorite emiteeritud võlaväärtpaberite arvel.

Tuletisinstrumentide netoväljavool oli 31 miljonit eurot.

Kapitali väljavool **muude investeeringutena** (kaubanduskrediit, laenud, hoiused ja sularaha) oli 456 miljoni euro võrra suurem kui sissevool. Muude investeeringute nõuded vähenesid 126 miljoni ja kohustused 582 miljoni euro võrra. Nõuded kahanesid peamiselt keskpanga sularaha ja hoiuste arvel. Samal ajal suurenesid muude sektorite kaubakrediidinõuded ning krediidasutuste sularaha- ja hoiusenõuded. Kohustused vähenesid valdavalt krediidasutuste sularaha ja hoiuste kohustuste kahanemise ehk saadud laenude tagasimaksimine tagajärjel, kaubakrediidikohustused aga suurenesid.

Eesti **koguvälisvõlg** ehk kõikide majandussektorite välisvõlg kokku vähenes kvartaliga 1,4% ja oli kvartali lõpus 16,3 miljardit eurot ehk nelja viimase kvartali SKPst 9% suurem.

¹ Kuna Eestis hakkas 1. jaanuaril 2011 kehtima euro, ei kuulu sellest kuupäevast alates euros väljendatud või euroala riikide emiteeritud välisvõlad enam Eesti Panga kulla- ja välisvaluutareservide koosseisu ning need kajastatakse maksebilansistatistikas vastavalt vara liigile kas portfelli- või muude investeeringute kontodel.

Kulla- ja välisvaluutareservid kasvasid kvartali jooksul 25 miljoni euro võrra.

* * * *

Eesti maksebilansi, rahvusvahelise investeerimispositsiooni ja välisvõla üksikasjalikum statistika on olemas Eesti Panga kodulehel „Statistika“ rubriigis. Maksebilansi pikem analüüs koos tabelite ja joonistega ilmub kodulehe rubriigis „Publikatsioonid“ eesti keeles 22. juunil ning inglise keeles 29. juunil 2011.

2011. aasta II kvartali maksebilanss avaldatakse Eesti Panga kodulehel (<http://www.eestipank.ee>) 8. septembril 2011 kell 12.

Avaldamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale.

Eesti Panga rahvusvaheliste ja avalike suhete osakond